

Højskoler

Udgiver
Morgenavisen
Jyllands-Posten

Ansvarshavende
chefredaktør
Jacob Nybroe

Magasinredaktør
Jakob Vestergaard

Redaktør
Lars Dalsgaard
og Ditte Ravn/
Media Movers

Layouter
Jenan Issa/
Media Movers

Forsidefoto
Betina Garcia

Kontakt
temasektion@jp.dk

Der findes andre udtryksformer end ord, påpeger Else Mathiasen, der under sin tid på Vestjyllands Højskole gjorde stor brug af dans. Foto: Laura Blisgaard Krogh

Højskolerne har brug for det kvindelige sprog

Dans dig til nye erkendelser, lyder det fra tidligere højskoleforstander Else Mathiasen, der lige nu turnerer med performanceforedraget "Grundtvig og kvinderne".

KOMMENTAR ELSE MATHIASSEN

Når der skal findes debattører, foredragsholdere og undervisere sætter Rip-Rap-Rup-effekten ind. Man(d) kan kun komme i tanke om dem, der ligner en selv. Det gælder i det private erhvervsliv, i kunstneriske kredse, og desværre også i højskoleverdenen.

Der er ikke ligestilling, når det handler om dem, der tager beslutningerne i samfundet. Senest har ligestillingsminister Eva Kjær Hansen sat fokus på den skæve kønsfordeling i de store virksomheder for at skubbe til vanetænkningen. Men ét er kønsfordelingen mellem mand og kvinde, noget andet er ligestillingen mellem det kvindelige og det mandlige sprog. For det er nemlig forskelligt.

Grundtvig var ikke bare en ligestillingsmand, der forlangte, at kvinder skulle kunne deltage i undervisningen på universitetet. Han kæmpede også for, at kvinderne skulle kunne blive lærere, jurister og skibskaptajner, men han var først og fremmest optaget af det kvindelige hos både kvinden og manden.

Det kvindelige høres i det. Grundtvig kaldte "hertesproget" – det kunstneriske udtryk, han selv brugte i sin digtning. Når alle kender til Grundtvig i dag, er det i høj grad på grund af hans sange, som vi ikke kun synger i kirken, men også på højskolerne.

Selv har jeg i høj grad brugt dansen som udtryksform og erkendelsesvej. Når jeg f.eks. har forsøgt at forstå psykologien i en gammel folkevis, har jeg danset mig ind i emnet, ligesom jeg har forsøgt at videregive mine overvejelser i dans. I tangoen har jeg lært om kønsroller. I den vestafrikanske dans har jeg bogstavelig talt danset mig til en større viden om vestafrikaneren. Ligesom jeg gennem dansen har fået en helt speciel kærlighed til den orientalske verden, der kan se igennem alle stridigheder.

Jeg har i dans, i taler, i debatter, i skrift forsøgt at videregive erfaringerne i højskoleverdenen. Selve grundsubstansen i de fleste højskolefag er det kreative sprog. Der findes knap en højskole, der ikke har musik eller billedkunst, men den kvindelige side i mand såvel som kvinde har desværre ringe vægt, når vi bevæger os ud over den enkelte skole og ind der, hvor de store beslutninger fødes.

På et tidspunkt ville Kulturministeriet f.eks. sikre det bredt almen dannende på højskolerne, og embedsmændene definerede det alment dannende som noget med ord – fag og foredrag skulle indeholde kulturelle, historiske eller samfundsmæssige refleksioner. Ordet havde autoritet.

Men på Vestjyllands Højskole, hvor jeg var forstander, havde vi rigtig mange dansekurser, hvor bevægelse og ikke ord var afgørende, så jeg måtte gå i dialog med ministeriets mand, der ville sikre sig, at der blev brugt ord på dansekursene.

I min navitet troede jeg, at jeg gennem mange års møder med ministeriets folk havde banet vejen for en forståelse af dansen som sprog, men nej. Ministeriet sendte en dansekontrollant med et stopur til en idrætshøjskole med dans for at sikre, at der blev talt og ikke danset i mindst 50 pct. af tiden.

Det så jeg som et typisk maskulint overgreb på det feminine kunstneriske sprog, så jeg gik til kamp for retten til at udtrykke sig og erkende gennem dansen på et dansekursus.

Argumenter fløj gennem luften, indtil vi nåede frem til et kompromis, der indebar et oplæg i ord om det, vi skulle undersøge og efterprøve i dansen, som så blev fulgt op af en samtale bagefter. For når dansen blev omkredset af ord, kunne den samlede undervisningstid god regnes som bredt almen dannende af embedsmanden med stopuret.

Det var en sejr for dansen og et vigtigt skridt på vejen til en anerkendelse af kropssproget; en udtryksform, som ellers ikke anerkendes på lige fod som eksempelvis foredraget. Men blandt de mange højskoleelever, jeg har mødt gennem tiden, har jeg oplevet en hunger efter at få fat i de kvindelige sider og kombinere dem med de mandlige, så jeg tror, der er en ændring undervejs.

Den tid er forbi, hvor man tror på patriarken på en talerstol. Hvis de unge tør tage deres højskoleerfaringer med videre ud i samfundet, vil det kvindelige, kreative, sanselige sprog hos både mænd og kvinder kunne udvikle sig. Og mon ikke kvinder dermed også ville opnå større indflydelse på de store samfundsmæssige beslutninger.

Else Mathiasen er tidligere forstander for Vestjyllands Højskole og nu danser og debatter.